

Boden kommun  
Petronella.Sirkka@Boden.se

2022-09-30

1 (5)

Dnr 2020:8334

# Uppföljningsbeslut

---

efter kvalitetsgranskning av skolans hantering av  
värdegrundsfrågor i undervisningen med fokus på  
kontroversiella frågor vid Brönjaskolan i Bodens  
kommun

## Inledning

---

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av hanteringen av kontroversiella frågor i undervisningen, i ämnen samhällskunskap och biologi, i årskurs 8 och 9 vid Brönjaskolan. Granskningen genomfördes under vårterminen 2022.

Vid granskningen identifierade Skolinspektionen 4 utvecklingsområden som angetts i beslut den 29 mars 2022; dnr 2020:8334>.

Skolinspektionen har begärt att huvudmannen för Brönjaskolan senast den 16 september 2022 ska redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån identifierade utvecklingsområden. Bodens kommun har inkommit med en sådan redovisning den 16 september 2022.

### Beslut efter uppföljning:

Skolinspektionen bedömer vidtagna åtgärder på följande sätt:

#### Arbetet med kontroversiella frågor i samhällskunskap och biologi

Rektorn har i huvudsak initierat planerade åtgärder, men endast planering konkret är genomfört. De planerade åtgärderna ligger i linje med Skolinspektionens bedömning.

Skolinspektionens samlade bedömning är att ytterligare åtgärder behövs för att höja kvaliteten. Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen tar ansvar för ett fortsatt utvecklingsarbete. Skolinspektionen avslutar därmed granskningen, men kommer att fortsätta följa Brönjaskolan i sin samlade risk- och väsentlighetsanalys.

#### Skolans stödjande strukturer för lärarnas hantering av kontroversiella frågor

Rektorn har i huvudsak initierat planerade åtgärder, men endast planering konkret är genomfört. De planerade åtgärderna ligger i linje med Skolinspektionens bedömning.

Skolinspektionens samlade bedömning är att ytterligare åtgärder behövs för att höja kvaliteten. Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen tar ansvar för ett fortsatt utvecklingsarbete. Skolinspektionen avslutar därmed granskningen, men kommer att fortsätta följa Brönjaskolan i sin samlade risk- och väsentlighetsanalys.

## Bakgrund

### Arbetet med kontroversiella frågor i samhällskunskap och biologi

Bedömningen var att utvecklingsarbete behövde inledas inom följande:

- Att använda strategier och metoder för att alla elever ska komma till tals i ett tillitsfullt klassrumsklimat.
- Att göra eleverna delaktiga i valet av kontroversiella frågor.
- Att ge eleverna möjligheter att, genom arbete med kontroversiella frågor, möta andra åsikter än de egna och öva på perspektivseende

Av huvudmannens redovisning framkommer att flera åtgärder har planerats för att alla elever ska kunna komma till tals vad gäller frågor som uppfattas som kontroversiella. Skolledningen har planerat insatser under läsåret 22/23. Arbetet kommer att ledas av skolans elevhälsoteam som består av rektorer, skolpsykolog, skolkurator, skolsköterska samt specialpedagoger. Skolan har bland annat gett förstelärarna ett uppdrag att implementera ett arbete kring kontroversiella frågor i undervisningen. I kompetenshöjande syfte har skolans arbetslagledare och specialpedagoger genomgått en tvådagars utbildning kring "leda grupper och processer" under augusti 2022. Skolledningen har även beslutat att ett av Brönjaskolans huvudmål för innevarande läsår ska vara elevinflytande och jämställdhet. Enligt huvudmannens redovisning ska Brönjaskolans personal arbeta med kollegialt lärande för att öka kompetensen avseende strategier och metoder för att främja att alla elever ska komma till tals, bli lyssnade på och kunna lyssna på andra i klassrummet. Undervisningen ska även utvecklas till att bli mer varierad samt ge utrymme för ökad elevdelaktighet. Vidare uppger huvudmannen att elever och personal kommer arbeta tillsammans för ökad förståelse med gemensamt upprättade trivselregler.

Genom dessa insatser vill skolan få till stånd ett lugnare och mer tillåtande klimat på skolenheten som bland annat ska möjliggöra samtal kring kontroversiella frågor där alla vågar komma till tals. Eleverna ska, genom dessa insatser, få bättre möjligheter att möta andra åsikter och får en ökad förståelse för andra människors perspektiv och förutsättningar. Insatserna är tänkta att ge lärare och övrig personal ökad kompetens att fånga upp angelägna frågor. De ska även stödja skapandet av fungerade forum för delaktighet och inflytande samt utveckling av demokratisk kompetens i klassrum och elevråd.

### Skolans stödjande strukturer för lärarnas hantering av kontroversiella frågor

Bedömningen var ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande:

- Att utveckla strategier för att identifiera och hantera kontroversiella frågor i undervisningen.

Utöver ovan beskrivna insatser så uppger huvudmannen i sin redovisning att skolans lärare har påbörjat arbetet med implementering av de nya skrivningarna i läroplanen och de nya kursplanerna gällande "Sexualitet, samtycke och relationer samt frågor kring hedersrelaterat våld" där det ingår att arbeta med kontroversiella frågor. Skolledning, tillsammans med personal och elever, kommer även att undersöka om det finns behov av att prioritera vissa kontroversiella frågor utifrån enhetens behov. Skolans ledningsgrupp har inför läsåret 22/23 avsatt tid för arbetslagen att jobba med enhetens mål, vilka innefattar arbetet med kontroversiella frågor. Arbetslagen ska bland annat arbeta med att identifiera gemensamma beröringspunkter avseende kontroversiella frågor och planera för ämnesövergripande projekt. Huvudmannen uppger att Brönjaskolan kommer att utveckla lärarnas och elevernas delaktighet i val av ämnen och planering inför temadagar samt att temadagarnas innehåll tydligare kopplas till undervisningen i ämnet.

Genom dessa insatser vill skolan uppnå en trygg skola där elever trivs, vågar vara sig själva och har studiero. Huvudmannen uppger också att skolan vill uppnå ett mer utvecklat värdegrundsarbete som blir mätbart i till exempel enkäter för elev och vårdnadshavare.

Det ligger inom rektorns ansvar att se till att planerade åtgärder genomförs och följs upp. I detta ser Skolinspektionen vikten av att skolledningen ger stöd och förutsättningar till lärarna i arbetet med värdegrundsfrågor och kontroversiella frågor i undervisningen. Skolverkets material om kontroversiella frågor i undervisningen kan med fördel användas (Kontroversiella frågor - Skolverket). Rektor kan finna stöd i Europarådets material om att hantera kontroversiella frågor i undervisningen ur ett skolledarperspektiv (Hantera kontroversiella frågor).

I linje med huvudmannens mål för redovisade åtgärder ser vi även att det finns en stor vinst i att skolans insatser, tillsammans med Skolinspektionens beslut, förankras hos eleverna.

### **På Skolinspektionens vägnar**

Beslutet har fattats av Karin Lindqvist

I handläggningen av ärendet har även Ulrika Rosengren, föredragande utredare deltagit.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:  
<https://www.skolinspektionen.se/aktuellt/granskningar-pa-gang/skolans-hantering-av-vardegrundsfragor-med-fokus-pa-kontroversiella-fragor/>

## Bilaga 1: Författningsstöd

---

### Arbetet med kontroversiella frågor i samhällskunskap och biologi

1 kap. 4-5 §§ skollagen, 10 kap. 2 § skollagen

Förordning (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan

1. Skolans värdegrund och uppdrag. Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, Saklighet och allsidighet, Rättigheter och skyldigheter, Skolans uppdrag

2. Övergripande mål och riktlinjer. Normer och värden, Kunskaper, Elevernas ansvar och inflytande, Skola och hem

Kursplaner för ämnena biologi och samhällskunskap i grundskolan (förordning [SKOLFS 2010:37] om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet

### Skolans stödjande strukturer för lärarnas hantering av kontroversiella frågor

1 kap. 4-5 §§ skollagen, 2 kap 10 § skollagen, 2 kap. 34 § skollagen,  
4 kap. 3-5 §§, 2 kap 10 § skollagen, skollagen, 10 kap. 2 § skollagen

Förordning (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan

1. Skolans värdegrund och uppdrag. Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, Saklighet och allsidighet, Rättigheter och skyldigheter, Skolans uppdrag

2. Övergripande mål och riktlinjer. Normer och värden, Kunskaper, Elevernas ansvar och inflytande, Skola och hem, Rektorns ansvar